

Hehkulamput poistuvat markkinoilta Vinkit oikean lampun valintaan

Opas myyjille

AIRAM

PHILIPS

OSRAM

SYLVANIA

Motiva

Copyright Motiva Oy, 2009

EuP-direktiivin muutokset lamppumarkkinoille

- EU-asetukset tuovat muutoksia lamppumarkkinoille
- Valoteholtaan huonojen lamppujen markkinoille saattaminen kielletään alla olevan aikataulun mukaisesti (vanhat varastot voi myydä loppuun):
- 2009 kaikki mattapintaiset hehkulamput poistuvat
- 2009 kirkkfaat 100 W hehkulamput poistuvat
- syyskuu 2010 kirkkfaat 75 W hehkulamput poistuvat
- syyskuu 2011 kirkkfaat 60 W hehkulamput poistuvat
- syyskuu 2012 loputkin hehkulamput poistuvat (pl. merkkivalot)
- 2013 ja 2016 vaatimuksia voidaan tiukentaa energiansäästölamppuille ja ledeille
- **Laitelamput (jääkaappi-, uunilamppu yms.), kohdelamput ja värilliset lamput jäävät edelleen markkinoille.**

Miksi kohti energiatehokkaampaa valaistusta?

- Kaikesta Suomessa käytetystä sähköstä n. reilu 10 % kuluu valaistukseen.
- Kotitalouksien valaistus kuluttaa yhtä paljon energiaa kuin koko Oulun kaupunki.
- Kotitalouksien sähkönkäyttö 2006 -tutkimuksen mukaan 22 % kotitalouksien käyttämästä sähköstä kuluu valaistukseen.
- Valaistus on suurin yksittäinen kotitalouksien sähköä kuluttava laiteryhmä.
- Toimisto- ja liikerakennuksissa jopa kolmasosa sähkönkulutuksesta aiheutuu valaistuksesta.

Säästöä syntyy helposti

- Energiansäästölamppu tuottaa saman valomäärän jopa 75-80 % vähemmällä energiamäärällä kuin hehkulamppu.
- Halogeenilamput ovat noin 30 % hehkulamppuja energiatehokkaampia. Halogeenilampuista on saatavilla myös vähemmän energiaa kuluttavia malleja, parhaimmillaan energialuokkaa B.
- Ledit kehittyvät huimasti ja niiden energiatehokkuus on energiansäästölamppujen luokkaa.
- Säästövaikutus tyypillisessä asunnossa
 - Keskimäärin 19 lamppua, joiden polttoaika 511 h/a
 - Kaukolämmitetty kerrostaloasunto 44 €/a
 - Sähkölämmiteinen omakotitalo 13 €/a(Laskelmassa on huomioitu hehkulamppujen tuottaman hukkalämmön hyödyntyminen lämmityksessä sekä lamppujen hankintahinta.)

Energiansäästölamppujen ympäristöhyödyt

- Elinkaaritarkastelujen perusteella energiansäästölamppujen ympäristökuormitus on vain viidennes hehkulamppujen kuormituksesta siitä huolimatta, että energiansäästölamppuissa on elohopeaa.
- Koska hehkulamput kuluttavat käyttövaiheessa huomattavasti energiansäästölamppuja enemmän energiaa, ne ovat ympäristön kannalta haitallisempia. Energiantuotannosta syntyy hiilidioksidipäästöjen lisäksi myös rehevöittäviä typpipäästöjä ja esimerkiksi elohopeaa.

Vinkit oikean lampun valintaan:

Valomäärän vastaavuus hehkulamppuihin

- 15 wattinen energiansäästölamppu vastaa yleensä valoteholtaan 60 watin hehkulamppua.
- Tosiasiassa wattimäärä ei kerro lampun tuottaman valon määrästä vaan ainoastaan sähkönkulutuksesta.
- Valon määrä ilmaistaan lumen-arvolla (lm).
- Esimerkiksi 15 W energiansäästölamppu vastaa valoteholtaan 60 watin lamppua mikäli lumen-arvo on 700 lm.
- Lumen-arvo (lm) on merkitty lamppupakkaukseen.

Vinkit oikean lampun valintaan:

Energiansäästölamppujen laatu ja käyttöikä

- Energiansäästölamppujen kestoikä riippuu mm. lampun laadusta ja käyttölämpötilasta.
- Polttoaika vaihtelee 6000-20 000 tuntiin
- Ilmoitettu polttoaika on keskiarvo, ei lupaus kestoikästä.
- Lamppu saavuttaa täyden valotehonsa vasta lämmitettyään.
- Syttymisnopeutta ei yleensä pysty päättelemään pakkauksesta.
- Jos lamppu vaikuttaa himmeältä, lumen arvo voi olla käyttötarpeeseen nähden liian alhainen.

Vinkit oikean lampun valintaan:

Käyttötarkoitus ratkaisee

- **Energiansäästölamppu** soveltuu parhaiten yleisvalaistukseen.
- Energiansäästölamppuja löytyy erilaisiin käyttötarkoituksiin: **kynttilälamput, kohdevalot** jne.
- **Ledit** ja **halogeenilamput** ovat parhaimmillaan kohde- ja korostusvalaistuksessa.
- Kohdelamput eivät ole paras ratkaisu yleisvalaistukseen.
- Muista tarkistaa soveltuvuus ulko- ja himmenninkäyttöön.

Vinkit oikean lampun valintaan:

Saunat, varastotilat ja porraskäytävävalaistus

- Käyttökohteissa, joissa lamppuja käytetään vain lyhytaikaisesti tai sammutellaan tiuhaan, suositellaan käytettävän kierrekantaisia halogeenilamppuja tai erityisiä porrascalokäyttöön suunniteltuja energiansäästölamppuja.
- Myös energiansäästölamppu kannattaa sammuttaa aina kun tiloissa ei oleskella.
- Nyrkkisääntönä voidaan suositella lampun sammuttamista aina kun tilasta poistutaan yli kymmeneksi minuutiksi.

Vinkit oikean lampun valintaan:

Ulkovalaistus ja himmentimet

- **Energiansäästölamput ulkovalaistuksessa**
 - Monet lampputyypit on tarkoitettu ensisijaisesti sisävalaistukseen
 - Valontuotto sisäkäyttöön tarkoitetuissa lampuissa voi jäädä alhaisessa lämpötilassa vaatimattomaksi.
 - Ulkovalaistuksessa vuotuiset käyttöajat ovat tyypillisesti pidemmät kuin sisävalaistuksessa.
- **Energiansäästölamppujen himmentäminen**
 - Kaikki energiansäästölamput eivät sovellu himmennyskäyttöön. Tarkista soveltuvuus himmennyskäyttöön lamppupakkauksesta

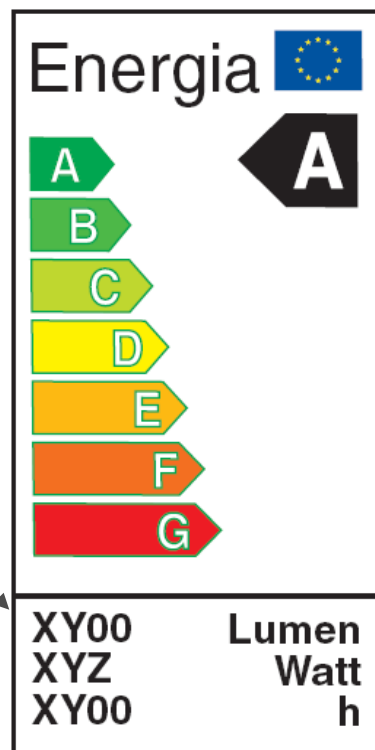
Näin luet lamppupakkausta

- Energialuokka

- Lumen-arvo,
(eli valovirta)

- Lampun ottama
sähköteho

- Paloaika

Energiansäästölamppujen kierrätys

- Energiansäästölamput ja loisteputket ovat ongelmajätettä niiden sisältämän elohopean takia.
- Energiansäästölamput ja loisteputket tulee palauttaa sähkö- ja elektroniikkaromun (SER) keräykseen tai ongelmajätteen keräyspisteisiin (esimerkiksi Pääkaupunkiseutu ja Pirkanmaa).
 - Tiedot lamppujen palautuspisteistä kootusti: www.lampputieto.fi
 - Valtakunnalliset keräyspisteet löytyvät Jätelaitosyhdistyksen sivuilta www.kierratys.info ja Elkerin sivuilta www.elker.fi
 - Pääkaupunkiseudulla sijaitsevat YTV:n ongelmajätteen keräyspisteet: www.ytv.fi
- Kierrekantaiset led-lamput tulee palauttaa sähkö- ja elektroniikkaromun keräyspisteisiin, koska ne sisältävät elektroniikkaa, josta saadaan materiaalia uusiokäyttöön. Yli 85 % lamppuihin käytetyistä materiaaleista pystytään hyödyntämään uusiokäytössä.
- Vanhat hehkulamput, halogeenilamput ja autojen lamput voidaan laittaa sekajätteen sekaan.

Energiansäästölamput ja elohopea

- Energiansäästölamput sisältävät pieniä määriä elohopeaa, joten lampun rikkoutuessa kannattaa noudattaa varovaisuutta.
- Jos kylmä lamppu särkyä, elohopea leviää lasin pintaan tarttuneina pisaroina, amalgaamina tai elohopea/rautakerroksena lasipalasisa huoneeseen.
- Lämpimän lampun rikkoutuessa elohopea leviää kaasumaisessa olomuodossa huoneeseen.
- Pisaramuodossa, amalgaamina tai elohopea/rautayhdisteenä elohopea ei imeydy merkittävässä määrin ihon läpi. Käsien pesu on hyvä suorittaa.

Energiansäästölampan rikkoutuminen

Kylmän lampun rikkoutuessa:

- Kerää lasinsirut ja muut osat esimerkiksi jäykällä paperilla tai pahvilla ja laita jätteet kannelliseen lasi- tai muovipurkkiin. Pyyhi sen jälkeen lattia pienellä määrällä rätillä. Laita myös rätti purkkiin, sulje purkki ja merkitse kirjoittamalla purkkiin esimerkiksi ”voi sisältää energiansäästölampusta peräisin olevaa elohopeaa”. Vie purkki ongelmajätteen keräyspisteeseen.
- Älä käytä pölynimuria. Pölynimuri voi levittää elohopeapölyä ja elohopeapisarat voivat jopa höyrystyä. Näin elohopea siirtyy hengitysilmaan.

Lämpimän lampun rikkoutuessa:

- Sulje ovet huoneeseen jossa lamppu on mennyt rikki. Tuuleta huone esimerkiksi avaamalla ikkuna ja poistu huoneesta. Eurooppalainen lamppualan järjestö (ELC) suosittelee, että huonetta tuuletetaan 20-30 minuuttia. Kun lampun rikkoutuneet osat ovat viilentyneet voit toimia samalla tavalla kun kylmän lampun rikkouduttua.

Lisätietoa lampuista:

www.lampputieto.fi

